

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

3. De citatione seu in jus vocatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

convenire D. De jurisd. cenſetur verò hic res integra, ſi citatio nondum ſit emiſſa, arg. d. l. Si convenire: licet Accurſ. Bart. Alexand. Joſan, ibid. velint demum per litiſt conſtationem deſinere eſſe integram. Cæterum non eſt neceſſarium ad hanc prorogationem, ut ipſius Judicis prorogati conſenſus interveniat, d. l. 2. in princip. verſic. convenire.

Denique non vitetur in Judicem incompetentem conſentire, qui apud eundem Judicem actionis genus ſibi edi deſiderat, l. Non videtur 33. D. De judiciis.

§. III.

De Citatione ſeu in jus vocatione.

1. Citationis neceſſitas.
2. 3. Quid ſit Citatio; & diſtinctionem Realem ac Verbalem.
4. Item in Simplex & Peremptoriam.
5. 6. Requiſita: ut fiat ad inſtantiã partis & mandato Judicis.
7. 8. Ut contineat nomen & cognomen Judicis; ac citari: & cauſam.
9. Item locum judiciis.
10. Et diem certum, quo citatus compareat.

1. **S**ppoſita jurisdictione & competentia Judicis, principium inſtituendi judicii ſumitur à Citatione ſeu in jus vocatione, e. Quoniam contra inf. D. probat Clement. Paſtoralis De re judicata. Gaill. 1. Obſervat 50 ad eò neceſſaria, quo ad abſentem, ut nullatenus omitti poſſit, d. Clement. Paſtoralis Nam cum ea ad deſenſionem ſpectet; juris eſt naturalis: imò ſecundum aliquos divini; inducã, quando Deus citavit Adamum poſt peccatum commiſſum, dicens, Adam ubi eſt? Gen. 3. quos refert Calvolus in Praxi §. Citatio conclus. 1. Et id eò, ea omiſſa, judici-um redditur nullum, e. Eccleſia ſup. De conſtitut.

2. Citatio autem actus eſt legitimus, quo quis mandato Judicis, juris experiundi cauſa in judici-um vocatur. * 3. Eſtque vel realis, vel Verbalis. Illa per manus injectionem & apprehenſionem perſonæ citandæ: Hæc aut privatim per apparitorem, vel literas, aut publicè per præconem, tubam, campanam, aut edictis propoſitis, fieri ſolet, l. 8. Cod. Quomodo & quando Iudex & c. de qua plenè Felin in cau. Quoniam frequenter §. porro inf. Vi licet non conſtituta & c.

Edictali citationi tunc locus eſt, quando ali-às quis citari nequit: ut ſi locus non ſit tutus, ſi non proprii ſit territorii, ſi remotus aut varius, ubi citandus moratur, vel ſi ipſe citandus ſit vagabundus, aut impediatur: quo min⁹ ad ſe citatio verbalis vel per litteras perveire poſſit, Menoch. remedio 8. quaſt. 13. recap. poſſeſſ. n. 113. & ſeqq. Si item contradic-tor ſit incertus, & citentur omnes in genere, quorum intereſt: vel ſi incerti ſint creditores defuncti, & volens adire hæreditatem ſuſpectam, cupiat facere inventarium: vel ſi agatur de materia diffama-tionis, Mench. d. locon. 121. & ſic de aliis ſimilibus.

4. Rurſus Citatio vel eſt Simplex vel Peremptoria. Simplex eſt, quæ citatum non autè contumacem conſtituit, quàm ſi tertio & juſto, non minus decem dierum, intervallo, utrique in civilibus, facta ſit l. Tres denuntiationes Cod. Quomodo & quando Iudex & c. l. Et tertium & ſequens. D. De judiciis.

Peremptoria eſt, quæ ſimplices citationes ita perimit, ut in jus vocatum, ſi præſinita die non comparverit, contumacem conſtituat, d. l. Et tertium & l. Nonnunquam D. De judiciis: Et quamvis antea per intervallum, ad minus decem dierum, ſingula edicta peremptoria citatione impetrari deberent, l. Per intervallum D. & l. Properandum Cod. de judiciis: tamen hodie ſingulis edictis neceſſarium eſſe intervallum triginta dierum, conſtat ex Aut. qui ſemel Cod. Quomodo & quando Iudex & c. ita tamen, ut Iudex pro qualitate perſonæ temporis, loci, aliisque ſimilibus circumſtantiis, & edictorum numerum & eorundem intervalla, neceſſitate poſtulate, augere ac diminuere valeat, d. l. Nonnunquam in fine D. De judiciis, e. Conſultus in fine ſub. D. officio delegati c. 1. inf. De feriis. Unde & poſt peremptorium edictum abſens ex benignitate Judicis citari poteſt, Et poſt peremptorium D. De judiciis.

5. Ut autem Citatio ſit legitima, plura requiruntur. Primò, ut fiat ad inſtantiã partis dum agitur inter duos litigantes: maxime citatio ad ſententiã, niſi Iudex videret perire inſtantiã, qui tum ex officio poſſet citare, Maranta 6. Spec. in verbis, citatio rectè conſpiciatur n. 115. & ſeq.

6. Secundò, ut fiat mandato Judicis competentis, ſive Ordinarii ſive delegati; alias cita-tum

rum non atctat, l. Neminem Cod. De exhib. reis, lare Gail. 1. Observ. 48. n. 12. & 50. Licet sit realis quia & hæc requirit causæ cognitionem, quam nuntius non habet, Gail. d. loco. Et ideo regulariter citatio fit per apparitorem, speciale mandatum aut commissionem Judicis habentem, d. l. Propovandum §. nisi quidem Cod. de judiciis. Nisi forte delinquens in flagranti crimine capiatur; nam tunc lex ipsa licentiam concedit, Gail. lib. 1. Observ. 54. aut nisi ob tenuitatem negotii & causæ, aut alium fori usum, generale mandatum, ad quasdam citationes faciendas semel datum, sufficiat; quod & Aleiat. probavit, in Rubr. Cod. Ne in jus vocati &c. Obtinereque in plerisque Curis, in quibus, ex fori usu, non requiritur mandatum seu commissio Judicis, sed ad simplicem petitionem partis fieri solet citatio, quando scilicet citatio fit in foro citantis.

7. Tertio, continere debet nomen & cognomen Judicis, ut citatus cognoscat, an iussu competentis Judicis sit decreta citatio: nam supra jurisdictionem, vel extra territorium citanti impune non pareret, l. fin. D. de jurisdictione. om. iud. l. 2. D. Si quis in jus vocatus, &c. Alexand. inc. Clemens Pastoralis de sententia & re judicata, Gail. lib. 1. Observat. 48. n. 7. Nisi sit Judex domicili, qui subditum suum ubique existentem citare potest, Gail. d. l. 1. Observ. 56. in fin. Ea ratione, quia quocumque se transferat, semper manet subditus: cum propriè subditus dicatur ratione domicili l. Licet ratione h. s. & ibi Felinus, Gail. 2. Observ. 35. quod & incolas facit, l. Domicilium & ibi Glor. D. Ad municipalem, l. Crues. l. Si in patria Cod. de incolis l. 10. Quod si reus dubitet, an iussu Judicis competentis citatus sit, comparere nihilominus tenetur, & incompetentiam allegare, l. 2. D. Si quis in jus voc. non ierit, & ibid. DD. nisi notorium sit Judicem non habere jurisdictionem, Gail. l. 1. Observ. 48. n. 8. Et de hac competentia Judex ipse citans cognoscere potest, an scilicet sit suæ jurisdictionis, an alienæ, l. 2. §. sed si dubitetur, & l. Si quis ex aliena §. D. de judiciis, c. 1. c. Cum persona inf. de privilegiis.

8. Quarto, continere debet nomen & cognomen ejus, qui citatur, cap. 34. & 36. sup. de re scriptis, Gail. d. lib. 1. Observ. 49. & similiter ejus, ad cujus instantiam citatur, Gail. ibid. observ.

50. ut intelligat citatus, citationem non ex officio Judicis, sed ad petitionem & instantiam citantis esse factam.

Quinto, causam, saltem in genere, etiam in criminalibus; præsertim dum ex loco remoto citatur, secundum Abbatem col. 2. in fine inf. de dilationib. ut instruat reus, super quo conveniatur, d. c. Præterea & ibi Glor. & accedat paratus ad respondendum, Gail. d. lib. 1. Observ. 51.

9. Sexto, locum judicii, ut citatus sciat, an Judex non excedat fines suæ jurisdictionis, citando extra territorium; & an locus, ad quem citatur, sit tutus & commodus: nam citatus ad locum non tutum vel incommodum non tenetur comparere, c. Ex parte inf. de appellat. Clemens Pastoralis de sent. & re judicata l. Si locus D. de judiciis: & Judex non admittens exceptionem loci non tute (quæ licet dilatoria sit, nihilominus etiam post litem contestationem opponi potest, tanquam continens gravamen, successivum) infert citatio gravamen, à quo licitè appellatur, Gail. d. lib. 1. Observ. 56.

10. Denique diem certum, justum atque opportunum, quo citatus compareat, & commode ad locum judicii venire possit, sciatque an dies si juridica: nam diebus feriatis, veluti die festo aut vindemiarum vel messium, nemo ad judicium venire compellendus est cap. 1. inf. de feriis, l. 1. D. & l. 2. & 3. & fin. Cod. eod. r. nisi quis citatus esset die feriata, ad utilitatem hominum, ex commissione Principis, qui potest talibus feriis derogare, Calvolus in Praxi §. Citatio concl. 3. num. 21. & 24. exceptis item causis alimentorum, carceratorum, pupillarum, viduarum, miserabilium personarum, & iis, quæ moram non patiuntur, veluti si tempore res peritura sit, vel alia urgeat necessitas, & similibus, quæ possunt expediri diebus feriatis, & in citatione sunt exprimentanda, ut citatus teneatur comparere: qui alias habet intentionem fundatam, non comparendi die feriata, nisi, ut dictum est, sit citatus ex commissione Principis ad talem diem in utilitatem hominum Non tamen est necesse, ut contineat horam comparendi, sed citatus comparere debet hora causarum solita, & tali hora, in qua possit actus expedire ante noctis tenebras:

& si opponeretur certa hora, & actus non fieret hora assignata, sed alia non valeret, ut tradit Maranta 6 p. *verse. Re de citatio concipiatur n. 66.* Si verò dies apponatur nimis brevis, citatio talis valida non erit, *l. Aut qui aliter D. Quod vi aut clam, &c.* & appellari ab hujusmodi gravamine poterit, *Gail. d. lib. 1. Observ. 5.*

§. IV.

De executione Citationis.

1. *Citatio in personam vel ad domum fit &c. & quando.*
2. *Deinde relatio apud acta fieri debet.*

1. **C**ommissione citationis nuntio facta, oportet ut is eam exequatur. Et quidem primò reum citandum diligenter perquirat, ut ei coram in faciem citationem insinuet. Eoque non reperto, potest in subsidium vel procuratori illius, si quem reliquerit, vel ad domum domesticis, vel, si nemo adsit, vicinis denuntiationem exponere, relicto ibidem commissionis suæ exemplo, ut ad reum citatio perveniat, *c. Causam 3. inf. De dolo.* Quod si verò citandos plures habeat ædes, executio citationis fiet ad eas, in quibus pro majoti parte anni egit, *arg. Clem. Causam, ibi, in domo, quam &c. De elect.* Sin æquali tempore moratus fuerit in omnibus, ibi citandus erit, ubi citationis tempore degit. Vide plenè *Dambaud in Praxi civili c. 59. & ibi Guld.*

2. Executione facta, incumbit eidem nuntio facere ejus relationem, quæ in acta refertur debet, ut appareat de legitimè facta executione. Relationi autem executoris credi solet, propter fidem ejus delectam, & juramenti religionem, qua judici est adstrictus *Gail. lib. 1. Obs. 54. nu. 4. Mynl. Cent. 5. Obs. 51. n. 2.* Quamquam asserenti, se ex mandato Judicis citasse, non credatur quia tantum de suo facto, quale est executio, nõ etiam de facto alieno, cujusmodi est commissio judicis, deponenti creditur, *Gail. d. Obs. 54. n. 5.*

§. V.

De effectu Citationis.

1. *Citatum constringit ad comparandum.*
2. *Perpetuat iudicis delegati jurisdictionem.*
3. *Prescriptionem interrumpit.*
4. *Perpetuat & iudicis ordinarii jurisdictionem.*

5. *Citatio illegitima per comparisonem validatur.*

1. **Q**uoad effectum citationis atinet, ea legitimè facta in primis constringit citatum ad comparandum, nisi iusta exceptione se tueatur: veluti quod magistratum gerat, quod sit parens vel patronus, quos sine permissu Prætoris in jus vocare non licet: vel quod propter loci religionem inde se movere non possit, quod ve funus ducat, aut iusta defuncto persolvat, vel alia simili causa, de quibus latius vide relicti in *l. 2. 3. & seq. D. De in jus vocando & in lib. 2. cum seqq. D. Si quis caution. in jud. sistend. &c.* Alias autem, cessante legitima exceptione, contumacia citati, & non comparentis variè punitur, ut postea dicitur.

2. Secundò perpetuat Judicis delegati jurisdictionem, *c. 10. & fin. sup. De officio iud. deleg.* Et ideo si quis, postquam citatus est, alterius fori esse cœperit, in ea causa jus revocandi domum non habebit, *l. Si quis posteaquam 7. D. De iudicis, l. penult. D. De iurisdict. om. iud. c. Proposuisse penult. h. t. c. Gratum 20. sup. de offic. & potest. iud. deleg.*

3. Tertio, præscriptionem triginta annorum interrumpit *l. fin. Cod. De annali except.* 4. Facit etiam Judicis ordinarii jurisdictionem perpetuam, respectu illius causæ, cujus intuitu citatio semel legitimè facta fuit, etiam si citatus postmodum cœperit esse alienæ jurisdictionis, *d. c. Proposuisse, l. ubi acceptum D. de iudicis.*

5. Quia verò effectus & finis præcipuus citationis est, ut reus compareat: ideo citatio illegitima, quæ tamen ad notitiam citati pervenit, per comparisonem ejus convalidatur, & reus comparens ad libellum actoris respondere cogitur: quia præfens regulariter citari non debet *Gail. d. lib. 1. Observ. 58.* Et hinc fit, quod citatus ad certam causam comparens, secundum communiorem sententiam, debeat respondere in alia causa *Gail. lib. 1. Observ. 51. n. 7.* ubi subjungit, eo spectare, quod actor regulariter ante litis contestationem libellum & genus actionis mutare possit.